

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl. 1/2, an
1/2, an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2,
an 9 frcs., 1/4, an
1/4 frcs. 50 cm.
Fiecare apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește șoa
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaș.

Foie bisericească-politică.

Anul VI.

Blaș 13 Iunie 1896.

Numărul 24.

†

Dr. Alesandru Grama.

Se socotia a fi unul dintre stâlpii
bisericii noastre, — și stîlpul zace ră-
sturnat la pămînt.

Nu un arbore bătrîn și scorbuos,
ci un stejar puternic și plin de viață
a lovit fulgerul și a aruncat la pămînt.

A sară pe la 6 ore l-a luat Dum-
nezeu din mijlocul nostru în etatea, în
care puterea deplină și sfatul anilor
îi dau mîna.

Vedem zăcînd înaintea noastră trupul
cîi lipsit de viață și nu înțelegem sfatul
preaînțelept al lui Dumnezeu.

Îi deplînge biserica noastră, că
într'însul a pierdut pe unul dintre lup-
tătorii săi cei mai aleși.

Îl deplînge știința, că într'însul
a pierdut pe unul dintre muncitorii săi
cei mai neobosiți.

Îl deplînge nîmul nostru, că în-
tr'însul a pierdut pe unul dintre fiii săi
cei mai credincioși.

În veci amintirea lui!

Cuvîntul unui spirit luminat.

Gladstone e acest spirit. Țer cu-
vîntul lui grăescă despre silințele, pe
care Leo XIII le îndreptă spre reunirea
tuturor creștinilor.

Cetitorii noștri pôte își vor aduce
la minte, că pe cum am signalat și noi,
Știința Sa cu silințele acelea a îmbră-
țiat și poporul englez. A îndreptat
Anglezilor o provocare părintescă la
reunire, Țer acum de curînd a instituit
o comisie, care să examineze, dacă chi-
rotonia din biserica anglicană e validă
din punct de vedere catolic ori nu.

Unele foi românesce de din cîce
au luat cu un aer de tot suveran în
pedeimea silințele acelea preste tot și
la special cele îndreptate spre reunirea
Anglicanilor. Pe noi aerul acesta su-
veran al dlor din strada măcelarilor a
Sibiului și din strada Zăpolya a Timi-
șorei nu ne-a surprins de loc. Cum
ar și puté dlor, să înțelégă geniul cel
avîntat al bisericii catolice, cînd ei nu
cunosc cum se cade nici învățătura și
instituțiile bisericii sale proprii?

Dar să nu grăim de la noi. Ni-
mica nu pôte să dovedescă mai lim-
pede superficialitatea judecării acestor
domni ca faptul, că de unăzi bărbatul

cel mai mare de stat al Angliei, grand
old manul Gladstone s'a pus așa zi-
cînd pe partea lui Leo XIII pentru a
asigura un progres priincios silințelor
lui de reunire. Gladstone a trimis
cardinalului Rampolla un memoriu, în
care desfășură părerile sale cu privire
la validitatea chirotoniei anglicane și
în general la reunirea bisericească și
cu o cale ajunge la recunoscerea insu-
fletită a caracterului și meritelor Șfin-
ției Sale. Gladstone se bucură, că
din împărtășirile lordului Halifax a
putut afla, că nu e de temut repro-
barea, cel puțin nu cea pe față, a chi-
rotoniei anglicane, și-și exprimă spe-
rarea, că cercetarea avînd înaintea
ochilor motivele, cari se aduc din parte
anglicană, va ajunge la un rezultat,
care să fie favorabil bisericii angli-
cane, adecă la recunoscerea validității
acelei chirotonii. Apoi continuă:

„Grăesc de totului tot ca laic;
sînt născut în biserica anglicană, și-mi
împreună sîrtea cu biserica acésta, pe cum
e datorința tuturor acelora, cari nu
cred, că ea ar fi degenerată și ar fi
pierdut drepturile sale originale și na-
turale. Mai pot, să adaug, că prin
împrejurările particulare ale vieții mele
private și publice m'am aflat îndemnat,
să studiez caracterul și sîrtea bisericii
anglicane și rolul, care este ea menită,
să-l aibă în istoria cea mare a mîn-
tuirii. Din tôte motivele acestea inte-
resele publice ale bisericii anglicane
sînt de o dată și interesele private ale
scriitorului acestor șire, ele esplică și
justifică scrierea acésta ca espresiunea
ideilor lui personale.

„Scriitorul acestora nu se ține de
cei ce cred, că în curînd se va restaura
unitatea creștină, pe cum era ea în
vîcurile cele dintăi ale bisericii; dar
el totuși cutéză, să nutrîscă dulcea
convicție, că e iertat a lucra întru rea-
lisarea acelei unități. Chiar și dacă
ostenéla aplicată nu ar duce la resul-
tate bătătoare la ochi și strălucite, ea
totuși pôte să fie bună și durabilă, și
cel mai mic în tocmai ca și cel mai
mare pôte să consacre forțele sale ace-
stei opere. Papa ca episcopul cel din-
tăi al creștinătății ocupă sfera cea
mai înaltă de activitate, inse și mem-
brul cel mai modest al turmei creștine
încă își are postul său în lucrul fiesce
cărui zile. Prin modul, în care-l se-
vârșesce, contribuie și el la deplinirea
ori nedeplinirea fiesce cărui opere sfinte.“

Gladstone vorbește apoi despre
mișcarea restaurătoare, care se manife-

stéză de multă vreme în biserica an-
glicană și a smuls-o din starea ei de
stagnare de mai înainte. Nu numai în
doctrină, ci în tôte manifestările vieții
creștinesce, zice el, se pôte constata un
progres mare față cu timpul de mai
înainte. Zelul și evlavia, venerarea s.
Eucharistii, cultivarea obiceiurilor cre-
știne în viața familiară au crescut și
cresc zilnic. Cînd se bucură de acésta,
trebuie cu o cale să facă mărturisirea:
„O mare parte a schimbărilor acestora,
cari s'au sevârșit, e tot una cu o apro-
piare de învățătura autorisată a acelor
biserici ale Orientului și Occidentului,
cari nu au trecut prin reformațiune.
Cînd accentuez decî progresele, de altă
parte conced, că progresele sînt o mă-
turie împotriva noastră și numai în fa-
vorul bisericilor străine. Cu alte cu-
vinte, progresele acestea contribuiesc în
mîsură mare la realisarea unității cre-
știne.“

Gladstone asemîneă desbinarea celor
doué biserici cu vrajba alor doi prie-
tini, despre care poetul zice: „Așa s'au
despărțit pentru a nu se mai revedé,
dar nici unul n'a găsit compensare
pentru cel pierdut, nici alinare pentru
chinul amar al inimii. Rana despăr-
țirii nu voia, să se cicatrizeze: doué
stînci, pe cari le-a despîcat furtuna, și
între ele se mișcă valurile pustii.“ Au
trecut aprópe patru vîcuri, de cînd
ține desbinarea. De la hotărîrile din
Warham, de la anul 1531, s'au pe-
trecut multe evenimente, cari au înă-
sprit contrastul, dar puține, cari l-au
micșorat. „Cât de mare bărbăție trebuie
decî, să aibă un Papă, cât de ridicat
trebuie să stea el preste furtunile vio-
lente ale spiritului de partid, cu iu-
bire cât de intimă trebuie să îmbrăți-
șeze tôte oițele lui Christos, fie ele
desbinate ori unite, de cutezare cât de
mare trebuie să dispună, pentru ca să
se apropie cu idei de ale păcii de o
massă așa de gróznică de amintiri pline
de ură. Și totuși Leo XIII a făcut-o.“
Cel ce-și aduce aminte și de un pîhar
de apă rece, care-l dá omul unuia din
acești mai mici, zice bătrînul Gladstone,
acela sigur va rîsplăti întreprinderea
acésta, carea dintru început a fost in-
cunjurată de greutăți și de binecu-
vîntări.

După ce mai accentueză, că e de
lipsă a releva mai mult ceea ce unesce,
ceea ce e comun, de cât ceea ce desbină,
închie cu cuvintele:

„Nu mi-se cade a preveni cu ju-
decata mea rezultatele pașilor între-

prinși în Roma. Ori cari vor fi rezultatele acelea, după părerea mea nu mai poate exista nici o îndoială cu privire la natura ținutei, carea o observă față cu pașii aceștia capul actual al bisericii romane-catolice. Ea este, — despre acesta sînt convins, — în sensul cel mai adevărat al cuvîntului cea a unui părinte; și de și ea se ține de esperințele cele mai prospete ale victii mele, eu totuși o voi păzi tot de una în amintire statornică, împreunând cu amintirea acésta sentimentele stimei celei mai înalte și ale recunoștinței.

Ast fel judecă și grăește spiritul luminat. Ce sînt în asemănare cu cuvintele lui Gladstone espectorările omenilor nostri dictate de ură orbă?

Serbările milionare și-au ajuns culmea splendorii în 8 a. c., când s'au prezentat Monarchului membrii corpurilor legiuitoare, și s'a dus corona din biserică lui Matia în parlament. Conductul grandios aranjat ca semn al supunerii omagiale și alipirii față de domnitori și de casa domnitoare a prezentat un lux orbitor. 89 de municipii au luat parte la festivitatea acésta imponentă, a căror membri prin costumele variate și luxuose umpleau de admirare pe privitori. În fruntea municipiilor era ministrul de interne Perezel. Primatetele Vaszary și alți prelați, ministri și magnați au luat parte la retragerea imponentă în calesele lor bogat ornate. Cu un cuvînt, — pe cum zic foile magiare, — lumea abia a mai vădut o serbare așa strălucită. Noi o credem, dară ne-am bucura, când spiritul organizator al celor, ce conduc țara, nu s'ar manifesta numai la aranjarea serbărilor, ci în prosperarea, în destulirea și fericirea poporului, din a cărui contribuiri se susține o mare parte a domnilor, cari au dezvoltat luxul cel orbitor. Acésta le-ar câștiga o laudă cu mult mai mare înaintea lumii și le-ar promova și liniștea și mângăierea conștiinței, căci ar dovedi, că nu numai ei înotă în îndestulare, ci e fericită țara. Pompa strălucită dezvoltată în Budapesta probază, că patria noastră este o țară binecuvîntată de la natură cu avuții mari, dar miseria poporului de altă parte probază, că liberalismul dominant e necapabil de a promova prosperarea unei țări atât de binecuvîntate. Contrastul între splendoria serbărilor și între miseria din țară de nouă adevărește zicala românească: „Bună țară, rea togmelă.”

Ședința festivă a deschis-o vicepreședintele casei de sus contele Károlyi Tibor declarând, că unicul obiect al ședinței colective a ambelor case este perpetuarea amintirii aniversării milionare a fundării patriei. S'a cetit legea primită de ambele case și sancționată de monarch în cestiunea acésta. După cetirea legii președintele camerei deputaților Szilágyi a închis ședința.

Corona dimpreună cu cele alalte insignii au fost reduse tot cu aceeași pompă la palat și de acolo în biserică lui Matia.

La palat membrii corpurilor legiuitoare și dignitarii țării au fost primiți în sala tronului, unde în fața Monarchului și a membrilor casei domnitoare Szilágyi Dezső a ținut un frumos discurs omagial, la care a răspuns Regele. Festivitatea grandioasă s'a terminat cu reșederea coronei în biserică.

Delegațiunile își continuă lucrările. Magiarilor așteptau, că vor primi ca prezent milenar academia militară magiară, înse s'au înșelat. Ministrul comun de război a declarat, că lipsa academiei nu se simte încă, și el prin urmare nu va face spese superflue cu ridicarea ei, cari spese după esposeul făcut în comisiunea de război a delegațiunii ungare s'ar urca cu totul la 3,200.000 fl.

Mai interesant este esposeul ministrului de interne. Acest esposeu e programul actualului ministru de externe. Direcția politică pacifică, urmată de monarchia noastră în trecut, nu o părăsește nici contele Goluchowski, dară el pășește cu mai multă hotărîre de cât antecesorul său contele Kálnoky, care a fost calm în espunerile sale. Rezoluția, cu care vorbește contele polon despre Sârbia și Turcia, sigur va provoca resens în țările acestea, și acésta nu va conduce la menținerea păcii și a bunelor raporturi de tot dorită.

Ministrul de externe constată, că de la ultima întrunire a delegațiunilor mai ales două cestiuni au preocupat diplomația europeană: turburările din Macedonia și evenimentele tot așa de triste din Asia mică. Numai pășirii armonice a puterilor este de a se mulțami, că focul ascuns sub spuză nu a erupt în flacări, cari să cuprindă întregă peninsula balcanică. Tot așa stă lucrul și cu mișcările din Asia mică. Față de Turcia esposeul culminează în enunțarea, că imperiul acesta tot mai mult se apropie de cădere, de la ce în cele din urmă nici cel mai bun amic, — între cari sîntem și noi, — nu-l vor pute mântui.

Raporturile cu cele alalte două puteri ale întreitei alianțe sînt mai intime și mai strînse de cât ori cînd.

Raporturile cu Rusia în timpul din urmă a luat o dezvoltare și mai amicală. Rusia a declarat ca țintă a politicii sale menținerea statului quo în Orient și respectarea fidelă a tractatelor internaționale.

Vecinii nostri din Balcani știu, că monarchia austro-ungară nu are intențiunii de cucerire, așteptă înse de la ei respect și prevenire, cari nutrește încrederea reciprocă.

În special ce privește România, nu poate lăuda de ajuns atitudinea de tot corectă a acestui regat. România, mulțamită intelpeiunii și prevederii politice a domnitoriului său, pe cum și aptitudinii cercurilor sale normative, a ajuns la un grad de maturitate politică, care face, ca acésta țară să fie un factor momentos în gruparea statelor europene. Superbă pe originea sa latină de la emanciparea sa în cöce a dovedit o aplicare rezolută pentru cultura și datinile Occidentului și s'a ridicat prin acésta la o atare înălțime, pentru care multe alte țări o pot invidia. Raporturile noastre față cu regatul român sînt cele mai bune și mai îmbucurătoare, și ministrul e de convingerea, că în ambele părți există nisuința de a imprima acestor raporturi caracterul durabilității.

Nu așa de mulțamitoare e situația în Sârbia. Țara acésta, ore cînd un model de ordine, azi în urma luptelor politice de partid în afacerile interne atât este de deranjat și înainteză pe căi atât de nesigure, cât amiciei ei numai cu regret pot privi dezvoltarea lucrurilor din Sârbia în anii din urmă. În Belgrad există tendența de a inculpa pe alții pentru greșelile politice ale unor bărbați ai Sârbiei.

Bulgaria prin recunoșterea principelui din partea Porții întimplată cu consentimentul puterilor a intrat pe calea normală, de afacerile interne mai lasă de dorit.

Cu Franța sîntem în cele mai bune raporturi, ce se esplică și din motivul, că interesele nicăiri nu ne colidază.

De Anglia ne lăgă simpatii tradiționale. Esposeul ministrului a fost luat cu plăcere spre știință.

Delegatul ceh-tinăr dr Kramar recomanda, ca Austro-Ungaria în cestiunea cehă să țină din Asia mică și în a statelor balcanice să purcedă în unire cu Rusia. Că întrăita alianță nu e mulțamit.

Revistă bisericească.

Franța.

Episcopul de Angers Msgr. Mathieu de curînd a fost promovat la arhiepiscopia de Toulouse. Duminecă din ianuarie cidentul primei cuminecări a elevilor din institutul Saint Maurille în Angers a ținut o agrăire părintească, în care recomandă elevilor, să se röge pentru colegul lor ducele de Montpellier, al doilea fiu al contelui de Paris, care aparține celei mai celebre familii din lume, dară a fost supus la grele cercări. Fratele său, ducele de Orleans, este în esil, er pe tatăl său, a cărui inimă în adevăr regescă impunea și contrariilor, îi deplânge încă. Totă lumea salută cu respect pe mama lui, carea ar fi meritat să porțe coronă regală. Apoi enumără unele fapte strălucite din istoria Orleansizilor. Prefectul districtului a calificat vorbirea ca o preamărire a Orleansizilor și a informat pe ministru, era deputat radicali aflînd despre lucru au și interpelat în cameră provocând pe ministrul Méline, să revöce numirea Msgrului Mathieu de arhiepiscop. Ministrul înse a declarat, că dînsul cunoște pe Msgr Mathieu ca episcop liberal, și alocuțiunile lui nu se ocupă de politica actuală și nu atacă instituțiunile republicane.

Guvernul a sistat de ani de zile salariile mai multor parochii. Unora din ei li-s'a spus, că dacă se vor muta la alte parochii, li-se va asigura salariul, dară ei nu primesc condiția acésta, că poporul credincios se îngrijese de susțința lor.

Logele francmasone au pornit o vehementă agitație în contra declarării de serbătoare națională a zilei Ioanei d'Arca.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Luni s'a ținut ședința festivă a corpurilor legiuitoare spre a se ceti legea milenară sancționată.

E semnificativ discursul omagial ținut de Szilágyi la palat. El de astă dată nu se arată șovinist vehement, cum el ei vorbește tare diplomaticesce, probabil din motivul, că discursul va fi cetit de străinătate. Szilágyi zice: „Espunrința secolilor arată, că pe pamînt acésta numai un stat puternic și unitar corăspunde misiunii sale. Statul și unitatea națiunii politice e puterea susținătoare. Nici acésta, nici patriotismul

nu pretind dispariția diferitelor naționalități, cari există în Ungaria. . . . .
Ca și unitatea națiunii ungare, chiar așa de inviolabilă e și egalitatea fără deosebire de rasă și religione pe terenul drepturilor individuale și politice și împărțirea dreaptă și în o formă de scutul statului și de binefacerile îngrijirii statului." Accentuează, că puterea monarhiei o constituie țaria ambelor state. În fine dă expresiune sentimentelor de simpatie față de tron și dinastie.

Regele în răspunsul său zice, că ține de datorință sfântă a susține integritatea acestei monarhii, a cărei susținere este o necesitate europeană. Întrucât concordia între ambele state ale monarhiei, căci pe baza acestei concordii a înaintat așa de îmbucurător mai ales Ungaria, fără ca prin acesta să se periclitaze unitatea statului și a națiunii ungare politice și dezvoltarea diferitelor naționalități pe lângă respectarea statului unitar și a legilor. Aduce a minte membrilor legislativei, că nu au numai drepturi, ci și datorințe de împlinit față de țară, care cu dreptul așteaptă de la legislative cultivarea și promovarea intereselor sale spirituale și materiale; să se silască a satisface acestei așteptări prin muncă diligentă și folositoare.

Mercuri s'a început desbaterea specială asupra proiectului de lege despre iudicatura curiei în afaceri electorale. S'a escat discusie vie asupra §-lui 3, care enumără taxative casurile, în cari alegerea nu e validă, și anume asupra p. 9, în care se ezice, că alegerea nu e validă, dacă deputatul: a) în restimpul de 3 luni premergătoare respectivei alegeri a făcut declarații în localitatea destinată pentru serviciul religios ori în adunări cu caracter religios, cari declarații au influențat la rezultatul alegerii; b) a înduplecat prin amenințări ori favoruri bisericesci pe cutare alegător, ca să nu voteze ori ca să voteze pentru cutare persoană; c) a folosit lucruri ori insignii rituale la adunările electorale; d) ori a consimțit la atari lucruri. Dispozițiile acestea, pe cum se vede, sînt îndreptate în contra celor ce pretind revisiunea legilor politice-bisericesci. În contra acestor dispoziții a vorbit Vajay în numele dreptului, libertății și egalității. Ugron zice, că punctul acesta este o nouă provocare a agitațiunii conștincționale. Guvernul ajutat de kossuthiști a reușit cu punctul acesta.

Austria.

Comisiunea deputaților austriaci pentru stabilirea cuotelor, cu cari au să contribuie ambele părți ale monarhiei la suportarea cheltuelilor comune, a răspuns la renunțul comisiunii ungare declarând, că ridicarea și ameliorarea finanțială a Ungariei justifică ridicarea cuotei pentru Ungaria și reducerea ei pentru Austria.

Parlamentul a votat legea, prin care se împedecă emigrările cetățenilor. Aici nu ajută legile în contra emigrării, ci numai ameliorarea stării locuitorilor. Ziarul democratic polon „Pezolka" scrie, că Polonilor și în Rusia le merge mai bine de cât în Austria.

Antisemiții au ținut Marți unul dintre cele mai imposante meentinguri. Au salutat naționalitățile nemagiare pentru atitudinea lor față cu serbările milenare și s'au declarat în contra milenului. În contra milenului a vorbit cu foc profesorul de teologie din St. Pölten Dr. Scheicher, deputat în dieta provincială și în parlament. Lueger a zis, că prin nimica nu se lasă a fi intimidat, ca să se rețină de la agitația în contra Magiarilor.

Anglia.

Espediția engleză în Africa este mai norocoasă de cât cea italiană. Pe cum se anunță din Cairo, trupele engleze din Sudan și Egipt sub conducerea lui Sirdar Kitchener-pașa au raportat o învingere strălucită asupra dervișilor lângă Ferheh. Tabăra dervișilor a fost cucerită dimpreună cu toate cămilele, caii, mulii și cu întreg proviantul. Preste 1000 de derviși au rămas morți pe câmpul de bătae, și mai multe sute au ajuns în prinsore. Anglezii au avut 20 morți și 80 răniți. Prin această învingere Anglezii au câștigat o poziție favorabilă spre continuarea expediției.

Italia.

Cu privire la politica colonială ministrul de externe a declarat în senat, că guvernul purcede cu precauțiune, a designat marginile coloniilor și sperază, că în Africa Italianii vor avea pace. Părăsirea fortăreței Cassala, apărarea căreia pretinde jertfe enorme față cu triburile africane rășboinice, încă nu e hotărâtă.

În camera deputatul Rossi a interpelat guvernul, că ce măsuri va lua față cu societățile secrete, cari deprind o influență funestă asupra vieții publice, ba dominază și asupra regimului și a tribunalelor, în special ce intenționează regimul a face, ca francmasoneria să o reducă la observarea dreptului comun. Ministrul president Rudini a recunoscut, că societățile secrete sînt stricăcioase, dară cestiunea e grea, fiind că nici vre o lege nici constituția nu are dispoziții în privința acésta; el va cugeta asupra măsurilor, ce vor fi a se lua nu numai față de francmasoni, ci față de toate societățile secrete. Răspunsul ministrului a iritat pe francmasoni, cari își vor și rășbuna.

Turcia.

Ambasadorii rusesc și francez din Constantinopol au recercat Pórta, ca în propriul său interes să grăbescă cu pacificarea Cretei. Italia și-a trimis o nae de rășboi spre apărarea supușilor. Sub presiune din a față Turcia a și luat măsuri spre pacificarea Cretei; lucrul înse il îngreunază agitația grecăscă condusă din Atena. Cretenii cer între reforme și numirea unui guvernator sub garanța puterilor europene, și că Creta economicesce să se declare independentă de Turcia.

Correspondințe.

Săplac la 4 Iunie 1896.

Prea Onorată Redacțiune!

Sînt cinci luni de zile trecute, de când preoțimea română gr. cat. ar fi trebuit să-și primescă așa numitul „subsidiu împărătesc“, și cu toate că până astăzi nu și-l a primit, se observă o tăcere din partea clerului, carea lui nu-l poate fi de folos. Clerul se adună la conferințele de primăvară, și aceste conferințe sînt de tot bine venite, pentru ca clerul să-și dea expresiune mahnirii sale, căci domnul ministru al cultelor nu numai că nu a ținut de cuviință a împărtași clerul românesc gr. cat. din suma prevădută în budgetul țării ca desdaunare pentru dauna cauzată lui prin introducerea nefastelor legi politico-bisericesci, ci inspirat de geniul milenar a aflat cu cale, să sisteze pōte până la calendele grece ajutorul numit până aci „subsidiu împărătesc“, care de și puțin, dar prindea fōrte bine preoțimii noastre, carea preste tot în privința materială se luptă cu multe neajunsuri.

Se cuvine, să pășim bărbătesce în apărarea dreptului nostru. Solidarî, tract de tract, să ridicăm protest în contra sistării subsidiului și să pretindem rebonificarea daunei cauzate prin nefericitele legi politico-bisericesci.

Tractul Gherlei a făcut începutul în acésta privință în conferința ținută a treia zi a ss. Rusaliî a. c. în parochia Nima, luându-se hotărîre unanimă, ca Escelența Sa Domnul nostru Episcop diecesan să fie rugat a aduce la cunoștința domnului ministru de culte mahnirea clerului din acest tract pentru sistarea subsidiului și a urgita asigurarea subsidiului.

Er întru cât se svonesce, că domnul ministru al cultelor voescce, să împărtașescă clerul românesc de un ajutor ca desdaunare în urma legilor politice-bisericesci, înse cu preterarea autorităților nostre bisericesci, să declarăm cu demnitate, că de și în situațiune materială precară, sîntem mai gata a renunța la ori ce ajutor, de cât a-l primi pe altă cale, de cât pe calea autorităților nostre superioare bisericesci.

Să nu tăcem dară, ci să ne ridicăm glasul! Căci și s. Sriptură zice: „Cereți, și vi-se va da, bateți, și vi-se va deschide.“

Cu totă stima
Ioan Sonea
preot gr. cat.

Suspendarea Primatului Genadie.

(Continuare.)

În același timp Ministrul a adus la cunoștința tuturor membrilor Stului Sinod, că a rugat pe I. P. S. S. Mitropolitul Primat, să convōce Sinodul pentru ziua de 17 Maiu.

În loc de a da urmare cererii de convocare I. P. S. S. Mitropolitul Primat a trimis următoarele adrese, purtând toate data de Joi 16 Maiu:

a) Adresa către I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei.

Înalt Prea Sfințite!

Ați comunicat, că — v'ați bolnăvit și sînteți preparat, să plecați imediat la reședință, pentru care pricină nu puteți lua parte la lucrările Stului Sinod din sesiunea de primăveră.

Totuși noi ne-am încredința, că I. P. S. Vōstră sînteți încă în Capitală, dar nu

sciū, dacă sînteți sănătos sau bolnav; înse am aflat, că la domiciliul I. P. S. Vostre se fac întruniri cu Episcopii și Arhiepiscopii, cari s'au făcut călcătorii ai canoanelor bisericești nevenind la sinod.

Deci în interesul dragostii frățești — vă rugăm, să chibzuiți, cum veți crede mai bine, pentru a se restabili pacea Sfintei noastre Biserici atât de mult sdruncinate în acest timp.

b) Adresa către P. S. S. Episcopul de Buzău.

Prea Sfințite!

La deschiderea Stului Sinod P. S. Vostre ne-ați comunicat, că nu puteți lua parte la lucrările din sesiunea această; prin această credeam, că o să plecați la reședință. — Vădînd înse, că încă vă aflați în Capitală, unde țineți fel de fel de conciliabule în detrimentul păcii, ce trebuie să domnescă în Biserică, și al dragostii frățești, — vă poftim, să vă reîntorceți la Eparchia P. S. Vostre, care credem, că suferă din cauza lipsei P. S. Vostre.

c) Adresa către ministrul de culte și instrucțiune publică.

Domnule ministru!

Prin adresa noastră No. 2838 în calitate de președinte al Stului Sinod am cerut închiderea acestui înalt corp bisericesc — Până în prezent înse vedem, că nu ați obținut de la M. S. Regele decretul de închiderea Stului Sinod, ér P. P. S. S. Episcopii, cari nu au voit a lua parte la lucrări, stau în Capitală în detrimentul ordinii, ce trebuie să domnescă în Biserică.

În vederea acestei stări de lucruri și în baza canonului 14 al Sților Apostoli, prevăzut în regulamentul Stului Sinod, pentru păzirea drepturilor și a prerogativelor eparchiale, avem onoare a vă ruga, Domnule ministru, a pune în vedere P. P. S. S. Episcopii, ca să se reîntorcă la Eparchiile respective și a se aduce prin această pacea în Biserică și între credincioșii ei.

La această adresă ministrul cultelor a răspuns:

Înalt Prea Sfințite!

La adresa I. P. S. Vostre No. 2894, — am onoare a vă răspunde, că cererea I. P. S. Vostre este contrarie art. 7 din regulamentul pentru atribuțiunile de precădere ale Mitropolitului Primat al României. În adevăr în acel articol, după ce se stabilesc în aliniatele 1 și 2 formele, sub cari Mitropolitii și Episcopii pot trece dintr'o Eparchie în alta, se adaugă în aliniatul al 3-lea, că „exceptiune de la dispozițiunile de mai sus se va face, când ierarhii bisericești vor fi convocati la sesiunile sinodale”. —

Dacă Episcopii sînt dar încă în București, cauza este, că sesiunea Sinodului este deschisă, și ei așteptă, ca să fie convocați la ședințe pentru a arăta cauzele absenței lor de la primele trei întruniri ale Sinodului.

Vădînd, că I. P. S. Vostre nu ați făcut această convocare de la 7 Mai și până acum, v'am rugat, — să luați dispozițiunile cuvenite, pentru ca ședința viitoare a Stului Sinod să aibă loc mâine la orele 11 a. m. — Această rugare v'o repetăm și azi.

București 16 Mai 1896.

Domnule ministru!

În vederea adresei Dvostre, — prin care adresă ne cereți, să luăm dispozițiuni,

ca să se țină ședința mâine Vineri 17 curent la orele 11 a. m.;

Avem onoare a vă — ruga, să ne răspundeți la adresa noastră — din 6 Mai a. e., prin care ceream, să binevoiți a mijloci la M. S. Regele decretul de închiderea Stului Sinod din sesiunea această.

Motivul este, că Stul Sinod nu s'a putut întruni cu nici un chip în trei rînduri în numărul cerut —

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei ne-a făcut cunoscut formal, că I. P. S. Sa nu poate lua parte la lucrările Stului Sinod din sesiunea această. —

De asemenea și P. S. S. Episcopul de Buzău, P. P. S. S. Episcopul Râmnicului-Noul Severin, Episcopul Hușilor și Episcopul Argeșului, de și au luat cunoscința de chemare în trei rînduri și au semnat, totuși n'au venit și nici arătare de motive n'au trimis.

Ast-fel P. P. S. S. Lor nu mai pot fi chemați și nici lua parte la Stul Sinod în urma călcărilor canonice, de cari s'au făcut vinovați —

P. S. S. Arhiepiscopul Ioanichie Bacăuanul ne-a comunicat, „că nu poate lua parte la ședințele Sinodului, până ce nu se va limpezi jalnică situație a Stei noastre Biserici, ér că motivele detaliate, pe care noi nu le cunoștem, le-a comunicat înaltului guvern”. —

P. S. S. Arhiepiscopul Pimen Piteșteanu și P. S. S. Atanasie Craioveanu, făcîndu-se vinovați de aceleași călcări canonice ca și Prea Sții Episcopii menționați mai sus, nu pot fi considerați ca membri în exercițiul al Stului Sinod.

În vederea acestei stări de lucruri, care lovesce crud în întocmirea sinodală, în scopul și prestigiul său, de care trebuie să se bucure în fața clerului și credincioșilor Stei noastre Biserici, Stul Sinod trebuie închis —

Deci vă rugăm, Dle ministru, să binevoiți a ne comunica, dacă ați obținut decretul de închiderea sesiunii, după care vom lua măsurile cuvenite —

Președinte, Ghenadie, Mitropolit Primat.

La această adresă ministerul cultelor și instrucțiunii publice a trimis I. P. S. Mitropolitului Primat în ziua de 17 Mai următorul răspuns:

Înalt Prea Sfințite!

La adresa I. P. S. Vostre — avem onoare a vă pune în vedere, că după lege deschiderea și închiderea Stului Sinod se face prin decret regal, și că nu se află nici în lege, nici în regulament veră o dispozițiune, în virtutea căreia Mitropolitul Primat poate opri deschiderea și poate forța închiderea lui.

Constituțiunea institue Sinodul ca unica autoritate supremă a Stei Biserici ortodoxe Române.

Legea sinodală conform canoanelor dă autoritatea spirituală disciplinară și judiciară a bisericii în mâna Sinodului, ér nu a Mitropolitului Primat.

Aceeași lege hotărăsește în art. 16, că Mitropolitii, Episcopii eparchioți și Arhiepiscopii titulari pentru abaterile bisericești vor fi judecați de Stul Sinod, ér nu de Mitropolitul Primat.

Nicăiri nu se hotărăsește în legi, că trei absențe trag după sine destituirea membrilor, Sinodului de către Mitropolitul Primat, ci din contră prin art. 9 (modificat) tot Stul Sinod este instituit ca singură autoritate judecătorească asupra absențelor membrilor săi.

Ședința de Marți 7 Mai a fost pronunțată prin adresa subsemnatului. De atunci nici o convocare nu s'a mai făcut. Sinodul nefiind închis am socotit de a mea datorie să vă ruga, să-l convocați pentru ziua de astăzi anunțînd această convocare și membrilor Sinodului, și această pentru că în starea de astăzi a lucrurilor Sinodul singur este în drept a se pronunța, ér nu unul din membrii săi.

Refuzul I. P. S. Vostre de a-l convoca pe cum și măsurile disciplinare, ce veți lua în contra membrilor Stului Sinod și în contra Stului Sinod însuși, lovește în Constituțiune, în legea sinodală, în regulamentul interior al Sinodului și în regulamentul de precădere.

Membrii Sinodului, încunoscințați, după cum s'a vădit mai sus, prin adresa circulară a ministrului, că I. P. S. S. Mitropolitul Primat fusese rugat, să-l convoce în ședință s'au întrunit fără a primi o asemenea convocare în ziua de 17 Mai la orele 11 a. m. în sala ședințelor.

Erau prezenți la această ședință: 1) I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și al Sucevei; 2) P. S. Episcop al Hușului; 3) P. S. Episcop al Râmnicului-Noul Severin; 4) P. S. Episcop al Dunării-de-Jos; 5) P. S. Episcop al Buzăului; 6) P. S. Episcop al Argeșului; 7) P. S. Episcop al Romanului; 8) P. S. Arhiepiscopul Calistrat Bărlădeanu; 9) P. S. Arhiepiscopul Ioanichie Flor Bacăuanul; 10) P. S. Arhiepiscopul Atanasie Craioveanu; 11) P. S. Arhiepiscopul Pimen Piteșteanu; 12) P. S. Arhiepiscopul Meletie Gălățeanu.

Erau absenți 4 membri și anume: 1) I. P. S. S. Mitropolitul Primat; 2) P. S. Arhiepiscopul Valerian Râmnicianu; 3) P. S. Arhiepiscopul Dositei Botoșeneanu; 4) P. S. Arhiepiscopul Nifon Ploieșteanu.

Membrii Sinodului fiind în număr insuficient, pentru ca să țină ședința conform art. 9 din legea Sinodală, și I. P. S. S. Mitropolitul Primat președintele Sinodului lipsind, ședința a fost deschisă sub președința I. P. S. S. Mitropolitului Moldovei și Sucevei conform art. 10 din aceeași lege.

S'a cetit plîngerea a patru Arhiepiscopii cari fuseseră opriți de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat de a oficia cele arhieresci în eparchia Stei Mitropolii a Ungro-Vlachiei. Acești Arhiepiscopi sînt: 1) P. S. Calistrat Bărlădeanu; 2) P. S. Atanasie Craioveanu; 3) P. S. Meletie Gălățeanu, și 4) P. S. Pimen Piteșteanu.

Ètă ordinul, prin care I. P. S. S. Mitropolitul Primat Ghenadie a oprit de la serviciu pe acești P. S. Arhiepiscopi:

De ore ce P. S. Vostre nu ați voit, să participați la lucrările Stului Sinod, răsfrîndu-vă în contra noastră și nesocotînd Măștiul regal de deschiderea acestui înalt Corp bisericesc, vă facem cunoscut, că de astăzi înainte nu mai aveți voie de a oficia cele Arhieresci în Eparchia Stei Mitropolii a Ungro-Vlachiei, căci conform art. 1 din regulamentul Stului Sinod pentru păzirea drepturilor și prerogativelor Eparchiale canonice ale I. P. S. S. Mitropolitii și P. P. S. S. Episcopii eparchioți la orî ce serviiți bisericești, la cari s'ar cere prezența unui Arhiepiscop, numai Episcopul sau Mitropolitul respectiv este în drept a satisface o asemenea cerere.

Ghenadie Mitropolit Primat.

Prea Sfinția Sa Arhiepiscopul Ioanichie Flor Bacăuanul a cetit următorul act de acuzare adus în contra Î. P. S. S. Mitropolitului Primat Ghenadie Petrescu și subsemnat de P. S. Sa și de P. P. S. S. Lor Arhiepiscopul Pimen Piteșteanu și Athanasie Craioveanu:

— Poporul român voinde, să se țină și în urma constituției noului Stat român de credința lui străveche, care l-a ocrotit în timpurile grele și l-a scos din nevoi, a hotărât prin Constituțiunea din 1866, că: „Religiunea ortodoxă răsăritană este religiunea dominantă a Statului român, și că afacerile spirituale, canonice și disciplinare ale Bisericii ortodoxe române se vor regula de o singură autoritate sinodală centrală.“

Pe canoanele Bisericii ortodoxe și pe Constituțiune s'a basat legea sinodală din 1872.

Acastă lege zice:

„Stul Sinod al Bisericii autocefale ortodoxe române, fiind membru al Stei Bisericii ecumenice și apostolice a răsăritului, al căreia cap este Domnul nostru Isus Christos, păstrează și va păstra unitatea în privința Dogmelor și a Canoanelor ecumenice cu Biserica din Constantinopol și cu toate Bisericile ortodoxe.

„Stul Sinod va păstra asemenea unitatea administrativă și națională a Bisericii ortodoxe în cuprinsul Statului român.

„Stul Sinod va statua asupra tuturor afacerilor spirituale, disciplinare și judiciare curat bisericesci, în conformitate cu Sfintele Canoane ale Sfintei Bisericii ortodoxe a răsăritului.“

Biserica ortodoxă română a suferit sminteli în mersul ei, ori de câte ori servitorii bisericii s'au depărtat de la calea, ce le era lor indicată de Mântuitor și Apostoli. Când ei, cari s'au legat dinaintea lui Dumnezeu, să conducă pe credincioși spre mântuire, uită țelul înalt al Bisericii și apucă pe căi lateralnice, se mai ivesc încă un rău: poporul se înstrăinează de Biserică și încep și ei a trăi în a fără de Biserică.

E o datorie mai ales a Stului Sinod a feri Biserica de asemenea grele situațiuni, ori de câte ori ele se ivesc.

Astăzi Biserica ortodoxă română se află într-o asemenea grea situațiune. În conducerea ei a intrat desorganizare și anarhie, în sinul ei își face loc iubirea de sine în forma ei cea mai repulsivă.

Organizarea canonică a Bisericii ortodoxe române a fost caracterisată de Stul nostru Sinod în 1883 ast fel:

„Episcopatul în ierarhia bisericescă este cea mai înaltă treptă, așa că fără de dînsul nu pôte să existe Biserică nici preoție. Dar fiind că în creștinătate sînt Biserici multe și Episcopate multe,  r pe de altă parte în Bisericile particulare trebuie să domnescă unirea, armonia, buna cuviință, pentru ca ele t te să formeze un trup unit cu Christos — Capul — prin aceea-și credință, prin aceea-și vietuire evanghelică; de aceea Biserica din cea mai profundă vechime a cunoscut necesitatea de a forma un centru pentru autoritatea cea mai înaltă a Bisericii, superioră autorității particulare a Episcopului în Bisericile parțiale. Acest centru de autoritate superioră bisericescă este Sinodul Episcopilor, atât de str ns unit cu existența Bisericii, că pe cum fără Episcopat nu p te să fi preoție și disciplină canonică în Bisericile particulare, eparchiale sau episcopale,

tot aș  fără sinod n'ar p te exista Episcopate, nici unitate în Bisericile provinciale sau naționale, nici legătură cu Biserica ecumenică. De aceea încă din timpurile primitive Episcopii s'au supus Sinodului. Sinodul   alege și-i hirotonisește, Sinodul   judecă, Sinodul   conduce, și la trebuință   destitue și-i  locuiește cu alții. Sinodul decide t te afacerile privitoare la doctrinele și disciplina bisericesc .“

 r despre iubirea de sine în forma ei cea mai uric os  Stul Vasilie cel Mare zice: „Spun unii, că  re cari dintre voi  ea  bani de la cei hirotonisiți de d nșii și acoper acésta cu numele cucerniciei, ceea ce este încă mai rău. Căci dacă cine va face r ul sub acoperișul binelui, unul ca acela este vrednic de o  ndoit  pedepsă: și pentru că face, ceea ce nu este bine, și pentru că întrebuințéză binele, ca să zicem aș , ca complice la s v rșirea păcatului. Dacă acésta este aș , să nu mai fie de acum, ci să se îndrepteze, căci celui ce  ea argint, neapărat trebuie să i-se zică, ceea ce s'a zis de Apostoli celui ce voia, să dea argint, ca să cumpere pierderea Duhului Sfint, — „argintul t u fie cu tine în peire“.  n adev r, mai puțin greșește, cel ce din nepricepere voește a cumpăra darul lui Dumnezeu, de c t cel ce-l vinde, pentru că acésta este v ndare; că dacă darul cel primit de tine în dar îl vinzi  re cum Satanei, el se  ea de la tine, căci  ntroduci specula în locurile cele duhovnicesci și în Biserică, întru care nouă ni-s'au încredințat trupul și s ngele lui Christos. Nu trebuie, să fie acésta aș ; dar în ce stă ac st  violenție, voi  spune: Socotesc unii că nu păcătuesc, c nd  ea  nu la hirotonie, ci pe urmă. Dar a lua, ori c nd ar fi, este a lua. Aș  rog, lăsați acest venit, sau mai bine ac st   ntrare în Gheena, și nu vă faceți nevrednici de a s v rși Sfintele taine, p ng rindu-vă m nile cu ac st  mituire. Mă  ertați, că e  mai  nt iu ca cum necred nd,  r apoi ca cred nd, vă ameninț. Dacă cineva după acestea va face ceva de acest fel, să se depărteze de la altar și caute-ș , unde ar p te să cumpere și să v nd  darul lui Dumnezeu; căci noi și Bisericile lui Dumnezeu acest obicei nu avem. Acésta se face din iubire de argint,  r „iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor“, și se numește idololatrie. Și aș  nu preferați lui Christos idolii pentru puțin argint, și nici imitați pe Iuda v nd nd a d na  r  pentru mită pe cel o dată restignit pentru noi, căci și țarinele și m nile, ce primesc ast fel de roduri, se vor chema „acheldama“.“

 n contra canoanelor Bisericii ortodoxe, în contra Constituțiunii și în contra legii sinodale din 1872  . P. S. Mitropolit Primat se  nc r  de mult a-ș  însuși o predominare asupra Bisericii nóstre, care desființ z  autoritatea sinodală reduc ndu-o la o simplă ficțiune, fr nge unitatea Bisericii în privința dogmelor și a canoanelor și aș d  voința sa proprie în locul autorității spirituale, disciplinare și judiciare a Sinodului.

 . P. S. S. Mitropolitul Primat a n tat cu totul Canonul 54 apostolicesc, care legiuiește, „că Episcopii fie cărei națiuni se cuvine a sei pe cel  nt iu între d nșii și a-l recunosce de cap al lor și fără socotința lui a nu face nimic din cele ce cov rșesc autoritatea lui“; mai legiuiește încă — „dar și cel  nt iu să nu facă nimic fără socotința tuturor, căci aș  va fi unitatea în idei și va proslăvi

Dumnezeu prin Domnul  ntru Duhul Sfint“.

 n contra legilor bisericesci Mitropolitul Primat a înălțat lăcomia de bani și m ndria de bani ca stilpii, „pe cari se razimă în conducerea Bisericii, devenită în m nile sale un simplu instrument de înavuțire și de predominare“.

Prin depărtarea de Canone în cele, ce privesc ale Bisericii, și prin practice uric ose în cele, ce privesc viața sa duhovnicesc , Mitropolitul Primat pune în pericol ființa chiar a Bisericii ortodoxe în Statul român. Desordinea și anarhia, cari tind a se lăți și a prinde rădăcină, s nt r dele a înșă-ș  faptelor sale. Biserica nu p te privi la d nsele cu nepăsare, — și de aceea am fost siliți, să luăm asupra n str  grava hot rrire de a trage sub judecata Stului Sinod pe  . P. S. Sa pentru a cere a sa caterisire ca Arhiepiscopul și prin urmare a lui depărtare din scaunul Mitropoliei Ungro-Vlachiei și din Stul Sinod.

(Va urma.)

Programul

examenelor publice de la școla română gr. cat. de fete din Blas.

S mb t  20 Iunie: 3—4 din teoria muzicii; 4—6 din limba franceză, conversațiunea germ n  și magiară.

Duminecă 21 Iunie: 12—1 din economia casnică și grădinarit.

Luni 22 Iunie: 8—10 din t te obiectele cl. I și II; 10—12 din t te obiectele cl. III și IV; 3—6 din t te obiectele cl. V și VI.

M rți 23 Iunie: Cl. VII: 8—9 din religiune; 9—12 din limba română, germ n , magiară și din geografie. Cl. VIII: 2—3 din religiune; 3—6 din matematică, fizică, limba magiară și istorie.

Mercuri 24 Iunie: 4—6 din muzica vocală și instrumentală.

Joi 25 Iunie: La 8  re dim. S. Liturgie solemnă. C nt rile vor fi executate de corul elevelor din internat. „Mărire întru cei de sus.“ Cetirea clasificărilor și împărțirea premiilor.

Exposițiunea lucrurilor de m n  va fi deschisă Duminecă  n 21 Iunie de la  rele 10—1 și a fără de aceea în zilele de Luni, M rți și Mercuri de la  rele 2—3 d. p.

Noutăți.

 ntru mărirea lui Dumnezeu. Reposatul econom din Sig în comitatul Selagiului cercul Crasnei *Tuns Floru a Nufului* a testat înainte de m rtea sa cu c te va  re suma de 200 fl. pe sama bisericii din Sig, din care sumă cu 100 fl. s'a cumpărat loc pentru nou edific nda biserică în cea mai potrivită parte a comunei, cu 40 fl. s'a ridicat pe acest loc o frum s  restignire,  r  60 fl. s'au  locat.

Concurs. Adunarea generală a desp rt mintului subscris încă în anul 1894 a decis a da două premii a 25 fl. acelor învățatori din raionul desp rt mintului s u, cari s'au distins în cultivarea grădinaritului și oltoirii de pomi, spre care scop se provoc  toți acei domni învățatori, cari doresc a obține aceste premii, ca să-ș  aștern  rugările instruate cu atestat din partea senatului scolastic, (care să conțină, c ți și ce fel de pomi a oltoit și cu ce rezultat în anul 1894/5.) subscrisei direcțiunii până în prezinta adunării generale din  st an, care se va ține în 11 Iulie st. n. Dela Direcțiunea desp rt mintului XXVI al Asociațiunii Transilvane. Reghin la 4 Iunie 1896. *P. Barbu* director. *Iosif Popescu* secretar.

Dr. Lucaci  nu se mută la Bucuresci. Primim informațiunea: Noutatea în privința numirii Părintelui Lucaci  ca predicator la catedrala s. Iosif din Bucuresci a fost o curată n scoceire a „Timpului“, binevenită în mijlocul marelui scandal.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Minciuni istorice
și diferite alte minciuni.

(Continuare.)

Să fim deci bine înțeleși. Biserica lui Christos nu e vrășmașă diferențării naționale a nemiului omenesc. Biserica lui Christos din contră aprobă și susține diferențarea aceasta ca un lucru, care e voit de Dumnezeu. Biserica lui Christos încă trebuie să observe deja și la indiviđi felurimea cea mai mare în privința facultăților firești, în a naturelului și temperamentului, în a talentelor spirituale și trupesei ș. a. m. d. Biserica lui Christos trebuie apoi să vadă, cum diferențarea asta firească e asemenea unei urzeli, carea o încruceșază asemenea unei băteii hotărârile voii libere a omului cu privire la chemarea sa individuală și la aplicarea de mijloce spre realizarea acelei chemări, și cum prin încruceșarea acestei urzeli și băteii diferențarea indiviđilor se potențază încă și mai tare. Biserica vede apoi, cum pe diferențarea aceasta a indiviđilor se aședă ca pe un temei diferențarea popórelor după rase și naționalități, și cum diferențarea aceasta formază unul din factorii cei mai de frunte în viața omenimii. Dar diferențarea aceasta în rase și naționalități încă e asemenea unei urzeli, carea o încruceșază istoria cu o bătelă, cu felurimea formațiunilor de state. Și biserica lui Christos, află, că totă ramificarea și varietatea aceasta bogată a omenimii e voită și rinduită de providința dumnezească, pentru ca și popórele, fie care în chipul său propriu și individual, să pótă conlucra la realizarea marelui plan al lumii, pe care Dumnezeu l-a proiectat cu înțelepciunea sa cea nemărginită, pentru ca să-l eșecuteze în istoria universală a omenimii.

Acestea tóte le vede bine biserica lui Christos. Inse pentru că omenimea întrégă are să conlucra la eșcutarea unui singur plan mare dumnezeesc, chiar pentru aceea mai vede biserica lui Christos și aceea, cum de-asupra acelei felurimi mari a omenimii de altă parte stă neclintită unitatea nemiului omenesc. Natura ómenilor e în toți aceeași, ori cât de tare s'ar deosebi ei în privința individualității, în privința rasei și naționalității și în privința statului. Ómenii toți sânt zidiți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, ei toți au aceleși forțe spirituale și trupesei, ei toți sânt zidiți pentru același scop, la care să ajungă călăuziți de providința dumnezească. Așa dar toți ómenii, ori în care parte a feței pământului ar trăi, ori de care stat și naționalitate s'ar ține, sânt membrii aceleiași totalități, a cărei domn suprem e Dumnezeu. Și legătura, care realizează unitatea aceasta a tuturor ómenilor, e unitatea naturii omenesci, unitatea originii ómenilor și unitatea scopului lor. Și chiar de aceea ómenii sânt datorii, să-și păzescă conștiința acestei unități. Ori cât de mult ar ține ei la individualitatea și deosebirea națională ori de stat: de dragul ei nici o dată nu au, să-și uite de unitatea sa cu toți cei alalți, cari se țin de alte naționalități ori de alte state. Pluralitatea și diferența în mijlocul nemiului omenesc adevărat e îndreptățită, căci ea e opera lui Dumnezeu; dar îndreptățirea asta nu ajunge o măsură așa de mare, cât din cauza ei să

péră conștiința unității etice a tuturor ómenilor.

Adevărat că ómenii și popórele și-au uitat de datorința aceasta a sa de a-și păzi conștiința unității morale. În vechime naționalitățile s'au izolat, și-au pierdut conștiința unității sale comune și nutriașă ură imprumutată. O ast fel de stare a lucrurilor n'a fost normală. Ea era unul din rodurile cele ce le-a adus omenimii căderea în păcat. Ea nu putea să rămână, dacă dezvoltarea nemiului omenesc nu avea să fie o degenerare neîncetată. Și ea nici n'a rămas. A sosit creștinismul. Ca o putere suprafirească s'a pogorit el pe pământ și adâncindu-se în omenime a delăturat separarea și a restaurat unitatea ei. El față cu separarea și izolarea naționalităților a proclamat unitatea nemiului omenesc, și ceea ce a proclamat, aceea a și realizat cu o forță iresistibilă, de óre ce forța aceasta e dumnezească. Crucea de pe muntele căpăținei a fost pomul vieții, în jurul căruia aveau să se adune tóte popórele. În credința într-o cruce, într-un Răscumpărătoriu, care și-a versat sângele pe crucea aceea, și-l a versat pentru toți, aveau ele să-și regăsescă conștiința unității sale; în sângele jertfei aceleia, carea s'a adus pe lemnul crucii spre răscumpărarea tuturor, avea să se stingă ura imprumutată a popórelor, și acestea aveau să se reîmpreune tóte în Christos într-o singură familie a lui Dumnezeu. Forțele vitale, cari au isvorit din cruce, aveau să răstórne zidurile cele ce până atunci atâta vreme despărțiseră popórele și naționalitățile, și aveau să înóde éráși tare legătura unității pierdute. Și așa s'a întâmplat. Sub mâna săditóre a Mântuitorului a răsărit și a crescut biserica creștină universală, biserica catolică, arborele acela mare, care cu ramii săi umbrește întrégă fața pământului și sub acoperemintul acesta scutitoriu și împărțășitoriu de binecuvântare adună tóte popórele pământului. În biserica aceasta, în trupul cel mistic al lui Christos, aveau toți ómenii și tóte popórele să se facă membre de ale acestui singur trup mistic, în acest trup mistic aveau toți ómenii și tóte popórele să trăescă aceeași viață și să se nutrească cu aceeași hrană. Apostolii au pornit în totă lumea, pentru ca să vestescă Evangelia, și lumea minunându-se a vedut privilegiu cea mare, că ómenii din tóte clasele societății, ómenii din naționalități diferite, cari mai înainte își stătuseră inimice față în față, s'au unit în comunitatea cea mai intimă, se priviașă și se tractașă imprumutat ca frați și de bună voe renunțau la interese individuale naționale, pentru ca să-și vină imprumutat într'ajutoriu. Și cu cât creștinismul se estindea mai tare și prindea rădăcini mai tari, cu cât biserica se adância mai tare în raporturile private și publice ale vieții reformându-o și regenerându-o, cu atâta dispăreașă mai tare izolarea și vrășmășia bruscă a naționalităților, și ele își întinșera ca nisce surori mâinile spre nisuința comună. Și aceasta nu numai în lucrurile acelea, cari se referesc la religie și la mântuirea vecinică. Și în nisuințele și interesele pămîntese și lumese încă s'a format pe încetul o comuniune așa, că o naționalitate săria celei alalte în nisuințele și interesele acelea într'ajutoriu și identifica interesele sale cu cele ale celei alalte.

Creștinismul și în privința lumescă a apropiat popórele mai tare de olaltă și a trecut într'insele conștiința unității. Și aceasta a făcut-o chiar prin aceea, că a produs între ele uniunea în privința spirituală; căci cele din a față în sfârșit tot de una se lasă a fi călăuzite de cele din lăuntru. Așa a creat creștinismul solidaritatea popórelor, aceea solidaritate, despre care vechimea păgână nu sciuse nimica.

Nu ca și cum creștinismul ar urmărit tendința de a desființa diferențarea cea bogată a nemiului omenesc în naționalități și în existențe politice diferite. Chiar din contră creștinismul în viața pămîntescă a popórelor nu voesce o unitate încordată, în care nu puté să existe nici o varietate. Din contră geniul creștinismului voesce, ca popórele și naționalitățile singuraticice să-și păzescă individualitatea și să-l dea espresie în viața comună a omenimii. Dór diferențarea aceasta e rinduită de Dumnezeu în firea omenescă, érá creștinismul nicăiri și în nimica nu desființază firea, ci pretutindenea cercă a-l împărțăși o gloriificare suprafirească. Creștinismul voesce numai aceea, ca nu cum va naționalitățile cuprinse de dragul individualității sale să dea uitării uniunea și comuniunea sa cu cele alalte naționalități în spiritul iubirii creștine, ca ele nu cumva să-și stea cu superbie și aroganță față în față, ca ele nu cum va să se înalte preste măsura cuvenită pentru precelînțele sale reale ori închipuite și din cauza aceasta să despretuescă cele alalte naționalități. Pe cum singuraticul numai așa correspunde geniului creștinismului, dacă e „smerit cu inima“, în tocmai așa e și cu popórele și naționalitățile. Fala națională cea fără margini e adevărat tot așa de condamnabilă ca și suberbia în viața privată. Superbia e vrășmașă unității, mama separării și izolării. De aceea ea nu are să domnescă. Așa dar unitate în varietate și varietate în unitate, — asta are să domnescă în viața popórelor, dacă aceasta are să correspundă geniului creștinismului. Pe cum conștiința solidarității cu alte naționalități nu are să acopere și să stirpescă conștiința proprie națională, în tocmai așa nu are să se întimple nici întors. Asta e, ceea ce pretinde creștinismul.

Ér pentru a realiza acest principiu creștinismul atuncia, când a proclamat unitatea în Christos a nemiului omenesc pe lângă totă diferența de viteză și naționalități, de o dată a dat și două porunci mari, a căror împlinire omnilaterală e condiția neapărată a ori cărei vieți sănătoșe în organismul omenimii ca a unei singure totalități.

Poruncile acelea sânt porunca respectării imprumutate a dreptului și porunca iubirii. „Să respectezi dreptul altora!“ porunca aceasta adevărat e deja o poruncă a eticii naturale; dar și creștinismul a scris-o pe flamura sa și a înșirat-o și între poruncile ordinii supranaturale. Și creștinismul pretinde, ca ea să aibă valóre nu numai în raportul imprumutat al singuraticilor, ci și în cel al popórelor și naționalităților. Naționalităților și organismelor politice de stat în rindul cel dintăiu are să le fie principiu și îndreptări pentru raportul lor imprumutat respectarea aceasta imprumutată a dreptului. Altmintea nu e cu putință conviețuirea pacnică nici

solidaritatea poporilor în spiritul creștinismului. În dată ce dispăre respectarea împrumutată a dreptului, în dată începe între popor și naționalități ca și între indiviți lupta tuturor împotriva tuturor, și în urmărire unitatea armonică a lor pretinsă și produsă de geniul creștinismului se desființează, și iese din nou la ivelă desbinarea și separarea păgână. — Ceea alaltă poruncă e porunca iubirii. „Să iubesci pe deapropoale ca pe tine însu-ți!” porunca asta încă nu s'a promulgat omenilor, numai întru cât sunt omenii singuratici, ci ea are valoare și pentru popor și naționalități. Principiul iubirii, care l-a adus Fiul lui Dumnezeu pe pământ, are să pătrundă toate, nu numai viața singuraticilor, ci și cea a poporilor. Pe cum în raportul privat al omenilor respectarea împrumutată a dreptului e numai jumătate a ceea ce datorează unul celuilui alalt, și pe cum jumătatea acésta fără de iubirea împrumutată nu ar aduce nici o rodă nici răcor pe sama vieții sociale, așa e și în raporturile împrumutate ale poporilor și naționalităților. Lipsa iubirii e deja începutul războiului, er unde s'a așezat o dată ura națională, acolo trebuie să pără solidaritatea pacifică și priincioasă a poporilor. De aceea creștinismul pretinde, ca o naționalitate să nu aibă celei alalte într'ajutoriu; fiesce care să nu se lăse de la sine superbia națională cea contrară rațiunii și să recunoască bucuria și precelințele celei alalte; toate să promoveze în pace și prietinie interesele sale și să se spriginască împrumutat în împlinirea misiunilor sale individuale, pentru ca ele așa prin conlucrare omnilaterală să ajungă scopul, care l-a hotărât Dumnezeu pe sama totalității némului omenesc. Spiritul iubirii creștine să pătrundă toate. Numai așa se va asigura omenimea o fericire adevărată și statornică și cu o cale va scăpa de primejdia de a recăde în izolarea și tândărirea păgână, în ura și jalușia națională păgână.

(Va urma.)

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

VI.

Tîrgul de la pörta de Ioppe.

În laturea apusénă a zidului Ierusalimului sînt „aripile de stejar“, cari se numesc pörta de Vetleem sau de Ioppe. Planul, pe se află dinaintea ei, e unul dintre locurile cele mai însemnate ale cetății. Cu mult mai înainte de ce David a simțit dorința de a cuprinde Sionul, era acolo o cetățue. Când Ierusalimul lui Iesse alungă în sfârșit pe Iebusei și începu, să zidescă acolo, partea acésta a cetății se făcu unghiul nordvestic al valului celui nou, păzit printr'un turn cu mult mai înălțime ca cel de mai înainte. Dar locul pörții nu s'a schimbat, förte probabil din cauza, că drumurile, cari se adunau aici, nu puteau să se conducă într'alt loc, și în spațiul, care era dinaintea pörții, se făcu un tîrg cunoscut și cercetat. Pe timpul lui Solomon s'a concentrat acolo un comerț înflorit; neguțătorii din Egipt și comercianții bogăți din Tir și Sidon luaü parte în tîrgul acesta de loc. Peregrinul, care are

lipsă de o bute ori de o pușcă, de un pepten ori de o cămilă, de un talmaciü ori de un dromedar, de un sclav ori de vre un alt lucru, are numai să cerce la pörta de Ioppe. Une oria scena, ce o oferesce tîrgul acesta, e förte plină de viață, și atunci îți poți închipui, ce local important a trebuit să fie acest tîrg în zilele lui Irod cel Mare. Și acestea sînt zilele, în cari voiü, să duc pe cetitorii în tîrgul acela.

După computarea timpului obiicnuită la Evrei întîlnirea descrisă în cele de mai înainte s'a întîmplat în după améza zilei a a douăzeci și cincina din luna a treia a anului, așa dară în 25 Decembre. Anul a fost al doilea a olimpiadei a 193-a sau al 747-lea după zidirea Romei, al 77-lea al vrîstii lui Irod cel Mare și al 53-lea al împărăției lui, în sfârșit al 4-lea înainte de începutul erei creștine. Örele zilei după obiceiul evreesc se încep cu răsăritul sórelui așa, că öra cea dintăiü a zilei e cea dintăiü după răsărirea sórelui. Pentru ca să fim deci acurați în istorisire, spunem, că tîrgul de la pörta de Ioppe în öra cea dintăiü a zilei aceleia era deja viciü și förte cercetat. Aripile masive ale pörții s'aü deschis deja, pe când se crepa de ziuă. Ca pretutindenea și tot de una neguțătoria nu voi să scie nici aci de nici o stavilă, ci pe sub boltitura pörții a pătruns și într'o stradă îngustă și într'o curte mică din lăuntru cetății.

Ierusalimul se află într'un ținut muntos, și de aceea aerul de dimineță e cam aspru. Razele promițetóre de căldură se jucuä provocătóre colo sus pe crestele și turnulețele columnelor celor mari ale pörții, în jurul cărora sbura mulțime de porumbi.

O cunoștință fugitivă a locuitorilor cetății celei sfinte, atât a celor neași cât și a venitorilor, ne va prinde bine la înțelegerea deplină a celor ce vor urma în istoria zilelor lui Mesia. De aceea vom face bine, dacă ne vom opri la pörta cetății și vom privi la sceneria, ce se îmbie aci vederii noastre. Prilej mai bun spre a cunoșce pe locuitorii cetății abia ni-se póte îmbia.

Scena ne arată mai întăiü icóna unei învâlmășeli atât în privința lucrărilor și ținutelor, cari le urmăresc aci ömenii, cât și în privința glasurilor, colorilor și lucrurilor. Acésta se póte zice mai ales despre curtea aceea mică. Acolo pămîntul e pardosit cu lespeși late și diforme, de pe cari răsună ori ce strigare, ori ce paș, ori ce lovitură de copită pentru a mări vuetul, care domnesc între zidurile cele înalte. Să ne străcurăm înse pe scurtă vreme printre mulțimea, ce undulează aci; să ne introducem puțințel în cele ce se petrec aci, pentru ca așa să pricepem mai ușor scena întregă.

Aci stă un muscoiü durmind între coșerci pline de mazăre, fasole, cöpă și crastaveți, pe cari le-aü adus la Ierusalim de-a dreptul din grădinile și de pe terasele Galileei. Proprietariul lor, dacă nu e cuprins cu servirea mușterilor, preamăresce marfa sa într'un idiom, pe care pot să-l pricepă numai cei inițiați în tainele lui. O îmbrăcăminte mai simplă ca a omului acestuia nu se póte închipui, — sandale și o cămeșe nenalbită și nevăpsită, înodată de-asupra unui umăr și legată de trup pe la mijloc. Chiar în vecin și mai impunetóre și mai stranie, dar nici de cum mai resignată de cât muscoiul, îngenuche o cămilă, cu pör des, aspru și sur, cu mănunchiuri lungi, pletöse

în colörea vulpii sub bärbie, ghît și fóle, și cu o sarcină de felurite lădi și coșerci pe o șea förte mare. Proprietarul e un Egiptean, mic de stat și uscățiv; colörea feței lui pare a fi împrumutat mult de la colbul drumurilor și de la năsipul pustiei. El pórtă un vechiü tarbuș, o halnă largă fără mănecel, strînsă cu un brüu pe la mijloc și lungă până la genunchi. El e desculț. Cămila neaflând odihnă sub sarcina sa grohotescă și din când în când își arată dinții. Dar omul ei umblă nepăsătorii încolo și încöce cu sbiciul în mână și laudă neîncetat pómele sale culesse în grădinile de lângă Chidron: struguri, curmale, smochine, mere și rodii.

În colț, unde treci din stradă în curte, șed diferite femei răsămându-se cu spatele de petrele sure ale zidului. Îmbrăcăminte lor e cea a poporului de rînd: o halnă de in, carea acopere trupul în totă lungimea lui și e adunată ușor în jur de trup, și un vël ori o năframă destul de lată, cât să acopere capul și umerii. Marfa lor e o mulțime de vase de lut, de cari se folosesc în Orient și în zilele noastre spre a scöte apă din fântăni, și în căți va fóie mică de pele. O cetă de prunci de jumătate göi alérgă printre urcióre și fóie jucându-se veseli și nebăgënd în samă nici ömenii nici frigul. Une oria ajung în primejdie, dar nici o dată nu pătesc nimica. Trupurile lor cele brune, ochii lor cei negri și përul lor cel negru și des vedesc sängele lor israilitean. Mamele lor privesc din când în când de sub vëlurile sale și în idiomul său laudă cu modestie marfa sa: „miere de vin“ în fóie și „bentură tare și rëcoritóre“ în urcióre. Cuvintele lor de-a rîndul se perd în larma generală, și ele cu greü pot reuși față cu numeroșii săi concurenți: nisee bărbați brunii desculți, cu bärbi lungi și cu tunice murdare, cari umblă încolo și încöce cu urciórele în spate și strigă: „Miere de vin! Struguri din Engedi!“ Dacă un mușterii opresce pe vre unul dintr'insii, acesta întörce urciorul înainte, îl destupă și törnă în păhar sängele cel roșu negriü al strugurilor.

Tot așa de lărmuitori sînt și neguțătorii de sburătóre: ei vind rațe și găini, a dese ori și bulbuli sau privighitóre, dar mai des porumbi. Cumpërătorii când leaü paserile din rețele, a rare ori se gândesc la viața cea plină de primejdi a ömenilor acestora, cari se cuprind cu prinderea de paseri și aü să fie cătărători îndrăsneți și acum atrîună cu mănile și cu picioarele de creșta vre unei stînci, acum se lasă în coșerci jos în crepăturile stîncilor.

Sfirnari de mărfuri de lux, ömenii vulpesci, îmbrăcați în haïne mohorîte și vinete, pe cap cu turbanuri mari albe și conșei de puterea, ce o arc lucirea unei panglici și selipirea aurului, albă el ori ce formă, a unui brățar ori a unui colier ori a unui inel pe sama degetului ori pe sama nasului, se mestecă cu sfirnari de utensilii de casă, cu precupeți de haïne, cu neguțătorași de alifii pentru pele și pör, și cu mămulari, cari vind tot felul de articli, ce servesc atât luxului cât și lipselor practice, și printre aceștia se îmbuldesc și se silesc a pătrunde acum aci, acum colo și trag de căpestre și de sfori ori strigă vîndetóri de animale, — de muscoi, cai, vitei, oi, capre mecăitóre și cămile încăpătinate, de animale de tot felul, luându-se a fără spurcatul porc. Toți acești

omeni erau aci, nu unul, ci mulți din fiesce care fel, și nu într'un singur loc, ci mestecați în întreg țirgul.

Dacă de la scena acésta din stradă și din curte cetitoriul se va întorce și-și va muta privirea de la vîndători și de la marfa lor, va trebui să și-o îndrepte mai întâiu la cercetătorii cei alafți ai țirgului, la cumpărători. Pe aceștia îi va pute studia mai ușor a fără înaintea porții, unde scena e tot așa de peștrită și vioie ca și înlăuntru. Ba am pute zice, că a fără viața e încă și mai mișcată de cât înlăuntru, căci acolo se mai adaug impresiunile nōnă, cari le oferesc corturile, șetrele, locurile de odihnă, mai de parte spațul mai larg, mulțimea mai mare, libertatea mai nerestrînsă a mișcării și razele, pe cari în Orient sōrele le revarsă mai strălucitoare.

VII.

Poporul din Ierusalim.

Să ne oprim lângă pōrtă, chiar acolo, unde nu sîntem în primejdia, ca să ne misce din loc curentul cel îndoit de omeni, cari se silesc a ajunge în lăuntru ori a ieși a fără, și să impunem pe câtă va vreme ochilor și urechilor noastre bāgare de samă.

Ne-am oprit chiar în bună vreme. Ețā vin doi bărbați dintr'o clasă, ce merită deosebită atențiune.

„Zeilor! Cāt e de rece!“ zise unul din ei, o figură imposantă și înrarmată. Pe cap avea un cof de aramă, pe trup o paveză strălucitoare și pe brațe șine de bronz. „Cāt e de rece! Aduci-ți aminte, Caie, de boltitura aceea de acasă din comițiu, despre care preoții zic, că ar fi întrarea în Hades? Pe Pluto! ași pute astăzi să staū multă vreme acolo, până m'ași fi încălțit.“

Agrăitul împinge gluga mantelei sale ostășesci pe spate așa, cāt acum i-se vede fața și capul, și răspunde cu suris ironic: „Coifurile legiunilor celor ce au învins pe Marc Antoniu, au fost acoperite de zăpadă galică. Dar tu, sermanul meu prietin, ai venit chiar acum din Egipt și porți încă în sângele tēu vara lui.“

Și cu acestea dispar în pōrtă. Chiar și dacă n'ar fi grăit, totuși înrarmarea și mersul încordat ne-ar fi spus, că pe dinaintea noastră trec doi ostași romani.

Din mulțime iese acum un Jidov cu trup macru, cu umeri înalți și îmbrăcat într'un vesmînt dur de colōre murgă. De-asupra ochilor și feței și pe spate la vale îi atîrnă o clae de pēr lung și nepeptēnat. El e singur. Cel ce trec pe lângă el, rid, de cum va nu fac vre un rēu și mai mare; căci el e un nasireu, un sectar desprețuit, care se légă cu juruințe și nu-și tunde pērul, până îi țin juruințele.

În vreme ce privim la figura acésta, cum se depărtēzā, se nasce în apropiare fără de veste o mișcare. Omenii țipă și strigă și alérgă repede în drepta și în stînga. Acum se ivesce cauza mișcării. — un om, un Evreu, pe cum dovedesce forma și îmbrăcămîntea. Manteaua de in alb ca zăpada îi e legată de cap cu legătore galbină de mētasă și atîrnă slobodă pe umeri la vale. Îmbrăcămîntea îi e brodată cu bogăție. O cingătore roșie cu tivitură de aur e înfășurată de mai multe ori în jurul trupului lui. Ținuta îi e liniștită, ba el zimbescue vedēnd, cum omenii grăbesc a-și face loc. E dōră lepros? Nu,

ci Samarinean. Dacă ai fi întrebat mulțimea, ce se fereșce de el, ea ți-ar fi răspuns, că omul acela e o mestecătură, — un Asirian, — de care chiar și numai dacă te atingi, te spurei, și de aceea Iudeul, chiar și dacă ar trage de mōrte, nu ar voi să primescă din mîna lui viața. Întru adevēr, ura acésta nu isvoreșce din sînge. Când David, spriginit numai de vița lui Iuda, și-a ridicat scaunul împērătesc aci pe muntele Sionului, alte zece vițe s'au dus la Sichima, o cetate mult mai veche, și care pe atunci era mult mai bogată de amintiri sînte. Mai apoi vițele totuși s'au împreunat tōte sub tōégul împērătesc al lui David, dar acésta n'a putut să stērgă antipatia de mai înainte. După cucerirea asiriană Samarinenii rēmaseră credincioși templului sēu celui zidit pe muntele Garizim, susțineau, că sfințenia acestui templu e mai mare, și rīdeau de infuriații cărturarilor ai Ierusalimului. Timpul nu a stîmpērat ura acésta. Pe timpul lui Irod ori cine putea, să trecā la societatea religioasă a templului din Ierusalim, numai Samarinenii nu. Numai ei erau eschiși din comuniunea Jidovilor necondiționat și pentru tōte timpurile.

Când Samarinenii pāși sub boltitura porții, ieșiau trei bărbați, cari contrastau așa tare tuturor celor ce le-am vedut până acuma, cāt fără de voe ne legăm de ei atențiunea noastră. Ei sînt de o mărime neobicinuită, și construcția lor trupescă e fōrte puternică. Ochiul lor sînt vineți, și colōrea feței lor e așa de deschisă, cāt prin pele li-se vede sângele asemenea unui desemn vinețiu. Pērul le e galbin și scurt. Capețele lor sînt mici și rotunde și le staū drepte pe grumazii cei ce-ți aduc aminte de forma columnală a trunchiurilor de arbori. O tunică de lână, la pept deschisă, fără mănueci și încinsă slobod, le acopere trupul. Brațele și piciorile le sînt gōle și dovedesc o dezvoltare așa de puternică a mușchilor, cāt îți aduc aminte de arena circului. Dacă mai adaugi ținuta și purtarea lor neînfrînată, încredută și obraznică, nu te mai miri de loc de aceea, că omenii li-se fereșce din cale și privesc în urma lor, după ce au trecut. Sînt gladiatori, bușitori, trântaci, alergători, — misce profesioniști, pe cari în Iudea nu-i cunoșeau, mai înainte de ce ar fi intrat Romanii în țară, omeni, cari dacă nu erau cuprinși cu deprinderile sale pe arenă, vagabundaū prin grădinile împērătesci ori ședeau în povești la paznicii porților. Une oria viniau până la Ierusalim din Cesarea, din Sevasti ori din Ierichon, unde Irod, care era mai mult Elin de cât Iudeu și avea o plăcere cu adevēr romană pentru jocuri publice și sângerose, a zidit teatre mari și susținea acum școli de gladiatori, pe sama că-rra după obiceiul de pe atunci aducea omeni din provinciile galice ori din vițele slavice de lângă Dunăre.

„Pe Bac!“ zise unul dintr'înșii, ridicându-și pumnul sēu nervos la umēr, „cā-păținile lor nu sînt mai grōse de cât găoicile de ouă.“

Privirea brutală, cu care însoți cuvintele sale, ne îngreșosēzā, și noi ne întōrcem privirea de la ei bucurându-ne, că putem, să vedem o scenă mai prietinōsă.

Față în față cu noi e un loc, unde se vînd pōme. Proprietariul lor e pleșuv. În

fața lui e un nas, care are asemēnare multă cu ciocul uliului. Omul șede pe un strai așternut pe pulvere și-și razimă spatele de pārete. De-asupra capului e o nāframă, carea-l scutesce de razele sōrelui, și în jur de el în depărtare de un braț sînt așezate pe scăunele coșerci de salcā pline de mardule, struguri, smochine și rodii. Pășese la el un om, de care se légă privirea noastră, dar din o causă deosebită de ceea ce ne-a tras mai înainte atențiunea asupra gladiatorilor. Omul e cu adevēr frumos, — e un Elin. În jurul timpelor lui, ținēnd la olată buclele pērului, e înfășurată o cunună de mirtă, de care încă și acum mai atîrnă florile vestețite și bōnele numai de jumătate cōpte. Tunica lui e roșie mohorită de lăunfōrte mōle. De desubtul brîului de curea, care dinainte e strîns printr'o cātaramă de aur lucrată cu multă artă, atîrnă tunica în crețe până la genunchi. Ea e brodată bogat cu aur. O legătore asemenea de lăunf, albă și galbină, se înfășură în jurul grumazilor și atîrnă pe spate la vale. Brațele și piciorile, pe unde i-se ved, sînt albe ca fildisul și au netețimea aceea, carea produce numai prin o tractare istetă cu băi, ulei, perii și spongii.

Neguțatoriul de pōme se plēcă înainte fără de a se scula de pe strai și-și ridică mînile cu pāmile la vale, până-l ajung degetele cam într'o linie cu fruntea.

„Ce ai astăzi, omule din Paphos?“ întrebă tînērul Elin privind mai mult la coșerci de cât la Cipriot. „Sînt flămînd. Ce ai de dejun?“

„Pōme din Pediu, — soiuri nobile, — de cari se obicinuesc cātăreții din Antiochia să mănānce dimiņța pentru a împrospe lucirea glasului sēu,“ zise neguțatoriul cu glas trāgănat și fomfăit.

„O smochină, dar nu din cele mai bune ale tale cele pe sama cātăreților din Antiochia!“ zise Elinul. „Tu ești un închinător al Afroditei, și tot asemenea și eu, pe cum dovedesce mirta, ce o port; de aceea îți zic, glasurile lor sînt ghetōse ca vîntul de la lacul Caspic. Vedți brîul acesta, — un dar al puternicei Salomi —“

„A surorii împērătuului!“ esclamă Cipriotul închinându-se din nou.

„Ea are gust împērătesc și minte dunneneșcă. Și cum nu? Ea e mai elinistă de cât împērătuul. Dar — dejunul meu! Aici sînt banii. Dă-mi struguri și —“

„Nu vei și curmale?“

„Nu, eu nu sînt Arab.“

„Nici smochine?“

„Acelea m'ar face Jidov. Nu! nimic afară de struguri. Nici o dată nu s'ar amesteca așa de lin apa cu apă ca sângele Elinului cu sângele strugurului.“

(Va urma.)

Bibliografie.

Octoichul cai mic edit. III. Blas 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcit de pānză cu 95 cr. v. a. Legat împreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Editor și redactor răspundător:
Dr. Victor Szmigelski.